

1. az dē ki.kēs - ē ste.kfo.gəl zin - zēin zē banj
2. mē vrmt iz dē blumē ga.ŋ gitē
3. te.gəwo.r.dəX spināzē nimr.ər da mē mēšīnē
4. sprtēn is mujələk warək - of : iswō.r.r warək
5. əp da sXip kre.ġ. zē gəsXimēld bro.r.t
6. dē tmərman əd ən splīntər m zē vijər
7. dē sXipər ləkētē zēn ləpən a.f
8. m di fēbrik is neks tē zi.n
9. kum i:r ki.nt.jē - kum
10. bu.r:s Xef mē vi.r putē bi:r | put.jēs |
11. brēŋ mē vi.r pūnt krikē | krik.skēs |
12. zē.bē mē.r dər vē.ivē dri litērs wē.in gēdrū.ŋkē
13. ε-i drē.gdē mē mē.r d əŋ knApəl
14. ik ē zēŋ kni. gēzi.n
15. vastələ.vūnt - of : vastēnə.vūnt wōr ni fō:l mi.ə(r) gēvi.rt.
16. ik sē.m blē.i dak mē.jēni mē.g.əgū.n zē.in
17. 'ik əgēt ni Xə'dā.n juŋ
18. wi.jəgēt Xədə.n - dēn di.ən dā.r
19. spməkəp - spmēwē.p - ra.fəlzbul
20. pet - mats - kalət.jē (*jong : pas ingevoerd, voor : alpenmutsjes*) - ba.ŋ - bēnā.wt - wē.j - ē mē.r:rē (*weide die onder water loopt*) - sXArē (*weide buitendijks die onder water loopt, aan zee*) - padēstul - tō.n - of : əX - | ik Xa.n dē tō.n knipē | - pō:t - kapəl - of : vlīndər - ə mut (= *nachtvlinder*)
21. di vānt zē.tē i.əl dē bu.l əp stāltē
22. ik sal jē kra.ləkēs Xē.vē
23. ε-ŋəlānt - la.t fe.l ə.uwē sXē.pēn afbre.kē
24. əjə fān zēn le.vēn iəz əm be.t Xat
25. gēf mē twē brē.jē str.ənē - brē.jēr - dē bri.ətstē
26. da stā.mbe.lt sta.ta nimr.ər
27. di vānt lē.j ē le.vēn az əm prīns
28. dēn dyvəl iz nijm dēn e.məl gəblē.vē
29. dē sXo.ljuŋəs - zē.i mētē mi.əstər na dē ze. gəwist
30. kan tuX ni kumē yo.rəkla.r zēn
31. dē br.əstē dri.ŋkē grō.X lē.ime.l
32. ei kani Xām wē.rəkī - ə.jjē pē.in i.zēŋ ke.l
33. stēkt əz ē ste.l m di(m) bāsēm
34. ne.j - mētē ke.gēls wō nimr.ər gəspalt
35. əlow - kēp əl twē kr.ə g.əro.ə.pē
36. di pē.r is nōXrun - of : ni rē.p | dē pitē zēnəX wīt |
37. zē zē.na tlā.nt
38. zēt əm i.rst sēŋ gē.lt ələpēn əpmō.kē
39. dē(n) di.ə zal ət fār brēŋē
40. ziz dēn əlēft fan dər mē.lək - kwē.t
41. dē vē.nt mut sē wē.if bēsXærēmē
42. m tsXəlt swēmē - is Xəvō.r.lək
43. əjiz ū.nstrā.nt umdati stārək i.s
44. wē mōtē dēn əlēftərvan ε.mē əŋjalē dēn ā.ndārēn əlēft
45. əlēptabēt iz əplīXtē - of : paktabēt iz e.vēn əp
46. ū.nzē mētēsēlēr is.u.vē.t az ə vār.rəkē
47. zē sprīŋē umēt wē.tst fu.r ē wē.dēsXap
48. dē bu.mkwē.kər zal dē bu.m ε.nte
49. du rəstrā:m əz dīXt
50. tlē.yt fu.r dr.əstē mis - du.əXmis - of : dē twe.dē mis - tluf
51. bē.tsprē.i - pō.tēndrīl - vērēsprā.jē - cēt mēka.r go.jē e.dgl. = *uitspreiden* - cētstro.jē - *verbreiden* : rū.ntstro.jē - Δ.tbrē.jē - of : vōrgrō.tē - klā.r mā.kē
52. zē.tər ə.r.lō.tē knipē
53. zē vā.r.dər ətēm zēs jō.r.laŋ nō.r.sXo.l gēstj.r.t.
54. kēpatēm afXērā.jē - zu.r.lā.t.laŋz ət wō.tər tē gō.r.n
55. vā.lē vē.ərzē zimēni fō.l i.r
56. ə.r.ə pōtē zēni fō.(l) mi.r wē.r.t. | kōlsē pōtē = *bruine of grijze met blauwe bloemen, als inmaakpotten* | ro.j ε.rdōwērək : *voor een soort groene potten* |
57. di sXitər stā.d m dēn o.vē
58. mē.ərt izət nōX tē kō.ut um tē balē (*enkel kinderspel*)
59. di kē.r.s Xēfd əŋ guj līXt fīndē ni
60. εi trōk an tpr.r.t. sēnē stē.r.t.
61. tu kwāmē jālī ε.lək ja.r na dē kērēmīs
62. dē pa.tər zē.i dād ūnzē livēn i.ər vulmā.kt is
63. gē mē wēl gēzi.n - mā gē zē.i neks 'tē.gē mē
64. dē zwalēmē zalē gō.uw tərΔXkumē
65. gō.dē - of : mōjē vāndā.X ni Xa.ŋ kār.tē
66. e.tā - of : lasē zē.jōk Xra.X kē.əs
67. zē mōtər is kēpōt - εis fast Xəlo.r.pē | ε zit fast (*v. een wagen*) | ε iz blē.vē ste.kī |
68. tiz ē wārēmē dāXəwist - en tiz ənē zāXtēn ə.vənt
69. da fēnt.j.ə - of : kaləkē lōp̄t bārēvuts
70. dər iz ē sXō.r m dē kan
71. kwō.w datē bo.dē - əm brīf brōXt
72. kēpē.in a mēn a.r.t.
73. ka mē gm dwarzdrē.ivērz umgun
74. nā.r.sXūftē.it spanēmē tpr.r.t. m dē ni.wē kār
75. ik əm wā - of : ik ə əmbit.j.ə kō.r.s - ŋan af dē mīdēX.
76. dē zēn vān dēŋ kō.nēŋ izək soldō.r.t Xəwist
77. wētē gē.i gmēm bo.Xmā.kər (*zeldzaam*) wū.ənē
78. di ro.zē ε.r.mē laŋē do.r.rēs
79. Xəlo.r.vēr nē.ks fan
80. tkmēkē wā.z do.r.t fō.r zē tkūndē do.r.pē
81. zēn ə.rēn en zēn ə:gē lo.r.pē
82. dər mēskē is mēd əŋ kārēfkē nar̄tbus brēmbe.ris Xam plākē
83. dər iz ē spōrt fan di li.ər
84. ezet zə(s)mu.l - of : zēm bakēz - of : zēnē kwē.k ənz o.r.pē
85. tfulək suX nijā.ndərz dāŋ gēlt ən rē.ġdum
86. dər mul iz dro.t.əX fan dē dāst
87. di wē.X lupt krum - tiz um | dō.r.lēŋks |
88. kē.p fu.ər dē klē.inē - ən trumēltjē gēkuXt
89. dē buk is kēpōt fan əŋ kΔ.(r)st m tē sli.kī
90. zēn lit.jē was kōrt əŋ gut
91. m dē lumert - of : dē sXa.dyw əzd bēstē
92. nē sXātər mu.t Xut kō.nē mīkē
93. zuk əs na mēnēn ut - of : zuk mēn ut iz əp
94. kwē.t ni wā.rəkēmōt Xēn zukē
95. nē kār.wē kē.lidər is Xut fō.r tbi.r
96. ik mōst əsēmblyt drīŋkē - um stārəkər tē wōrē
97. ik mōt iəstfu.r bīmērē.jē | dē stal |
98. mēm bru.r was muj

99. də mələkbu.r æd əŋ gru.r.ətə rut
 100. di kærə'mælək ɪz dən en zy:r - geftən mə trɔX
 101. wə zowə diə pat m ən y:r dɪXt kənə gu.jɪ
 102. æ ɪs præsɪs - səky:r (zeldzaam, enkel voor werk)
 103. ɛ kum no.yd ə mənýtəlu:r:t
 104. m ɪtə.ljə zɛ.n vy.rspywendə bæregə
 105. dɔ.rəfdə geɪ da nɪjəp tə dawə
 106. tə bo:r:m æbəzə stɔk fan də brɔg əfXəvər.rə
 107. gə mət əs nər ũns fət.jə kumə kɛ.kə | kər.rə |
 108. əjs fan lə.və gəkəmə mɛ:d əŋ gu.jə bər:rs
 109. di dər ɪs Xəmakt fam bykənə.ut
 110. əŋ gətɔ.wdə frali - of : əŋ gətɔ.wd wɛ.f mut
 kənə nər.jə
 111. kɛp ɪ.r gras Xəzə.ɪt - mə twas Xɪŋ guj zər:t
 112. də brɔ.wər zɛ.ɪ dat nɔX fə. tə vəkɔst um tə bə.wə
 113. bə.kə - ɪk bə.k - geɪ bə.ktə (praes.) - ɛɪ bə.ktə -
 bakti - wə bə.kə - k bə.ktə - gɛ. bə.ktə (imperf.) -
 ɛɪ bə.ktə - wɛɪ bə.ktə - wɛjɛ.mə gəbək.t - of :
 gəbəkə
 114. bi.jɪ - ɪk bi. - geɪ bi.t - ɛ.ɪ bi.t - wɛɪ bi.jɪ - bi.jə
 wɛ.ɪ - ɪk bə.j - ɪk ɛp Xəbə.jə - bujə zəlɪjək
 115. tɪs mar ə klɛ.ɪnt.jə mar tɪz ə guikə | fɛ.ɪn =
 geniɛpig |
 116. gə kənd ɛ.jərs krɛ.ɪgə - ɔp də mart
 117. æ.jə Xəzɛ.t - dati amə zal dɛ.ŋkɪ
 118. də mɛ.t sɛ.ɪ dati gələ.ɪk at
 119. dər wə.rə vɛ.ɪf prɛ.ɪzə
 120. ũndər dɪn ɪ.əkəlbo:r:m lɪgə vəl ɪ.əkəls
 121. twə.tər za gəŋ kəkə - ət kəkt al
 122. ətə.jɪs nɔX nɪ dro:r:X - tɪs pə.s əfXəmə.rjt
 123. ɛ.jərsɔ.us mə.kəzə mɛ.jən dər.jɪr - of : mɛr
 tXɛ.l van ən ɛ.ɪ
 124. da bumkə zəl dər mujləkənə grujə
 125. də pəstər.ər æ Xujə wɛ.ɪn
 126. ũ.nz ə.w ɔ.z ɪz əfXəbrɔ.ɪnt
 127. də mələk spət ɔ.tən ɔ.jər (?) van də kuj
 128. də kəstər lɔ.ɪt fu.r.ə də pərsɛ.si | krɔ.s - krɔ.zə |
 129. də bəris van də krɔ.wə.r.gə bə.gə van də
 zwər.tə
 130. də twe dɛ.tsərs kwamə na bɛ.tə - of : kwə.mə
 dər ɔ:t
 131. zəmən ɛm grun ɛŋ gel gəslo.r.gə
 132. də sɔ.us ɪs wə - of : ɪz əmbɪkə flə.rɔw
 133. də snɪ.əw lɪg dɪk
 134. tɪs ləŋ gələ.jə dəkjə gəzɪn ɛp
 135. nɪ.wpɔ:r.ərt wər.d ən ɪ.ələ nɪwə stat
 136. dun - ɪk dunət - geɪ du.gət - ɛɪ du.gət - wɛ.ɪ dunət
 - gəlɪ - of : jəlɪ dugət - zəlɪ dunət - ɪk dɛ.rjət - geɪ
 dɛ.rjət - ɛ.ɪ dɛ.rjət - wɛ.ɪ dɛ.rjənət - jəlɪ dɛ.rjənət -
 zəlɪ dɛ.rjənət - dɛ.jɪk dər - dɛ.jɪt mə.r -
 dɛ.jəzəlɪjət mə.r
 137. du.rəpə - du.r.pklɪ.ət - du.əpfũnt
 138. dɔ.r.sə - ɛɪ dɔ.rst - ɛɪ dɔ.rstə - ɛjə Xədɔ.sə
 139. bɪnɪ - ɪk bɪn - geɪ bɪnt - ɛɪ bɪnt - wɛɪ bɪnɪ - gəlɪ
 bɪnt - zəlɪ bɪnɪ - bɪntɪ - bũ.ntɪ - ɪk ɛ.rXəbunə
 140. *Locale landmaten* : tXəmɛ.t = 300 rujə -
 2 1/2 gemet = 1 ha. (= 750 r.) - vut = 1/3 m.
 - dœ.m = 22 mm. (timmerlieden) - blo.r.isə
 mə.t(?) - *Hier gebruikt men Blooisch en
 Steenbergisch gemet ; het eerste is wat kleiner
 dan het tweede ; dit laatste in de parochie Lepel-
 straat, richting Steenberg.*
 141. *Watervamen* : də vɛst - də lɪjə (Ligne) -
 tla.r.gəwər.tər - də vəkɔtɪŋ - twe.r.əltjə - to.lsvɪ:r
 (= stroom „De Eendracht”)

De naam van deze gemeente in haar eigen dialect is a.ltərə

De inwoners heeten a.lternɛ.r.rə - of : a.ltərsə

De bijnaam van de plaats is a.ltərtjə dru.r.əgbru.r.ət

De dorpelingen noemen de bewoners van de Lepelstraat *bəsəmbɪndərs*, die van Steenberg *kɛ.jə-
 trapərs*, die van Bergen-op-Zoom *bærəXsə stupsXɛ.tərs* of *bærəXsə krabə*

Aantal inwoners op 31-12-30 : 5.754.

Voornaamste gezindten : Ned. Herv. : 198 ; Geref. kerken : 93 ; R. K. 5.425.

Taaltoestand. De voornaamste wijken zijn *klɔtɔdɔrəp* (Klutsdorp onder Lepelstraat) - *tfe.ər* (het
 Toolsche veer) - *viŋjər ɪndəkrɔ.ɪk* - *dɛ.j* (Noordgeest - de Hei) - *də mələ* (Sint-Antoniusmolen) - *dən ɔ.wə
 mələ* (Oude molen) - *də vɛtərɪk* (gedeelte van de Noordhei ; wegens den schralen grond) - *pɪ:rɔ.zəmbærəX*
 (onder Lepelstraat ; schrale grond) - *tXɔfɪbɔs* - *mɪ.əstərbə:n* (Schoolstraat) - *də kɔ.lwɛ.rX* - *dən ă.n.twɛ.ɪzər*.

Halsteren bestaat kerkelijk uit drie parochies : 1. de parochie van de Martelaren van Gorkum, De
 Poort geheeten. Deze is naar Bergen-op-Zoom georiënteerd, waar de bevolking ter kerk en de kinderen ter
 school gaan ; 2. de Sint-Quirinuskerk, het dorp Halsteren ; 3. Lepelstraat.

De Poort spreekt Bergen-op-Zoomsch ; hier wonen voornamelijk fabrieksarbeiders.

Lepelstraat spreekt veel platter ; hier wonen vooral boerenarbeiders.

De bevolking leeft van landbouw. Er zijn enkele steenbakkerijen. Bovendien gaan vele fabrieks-
 arbeiders in Bergen-op-Zoom werken en in de suikerfabrieken van Steenberg. Vóór den oorlog (1914)
 gingen veel polderwerkers uit de gemeente in Duitschland werken.

Zegslieden. 1. Lacor, L.-Ph. ; 34 j. ; hier geboren ; hoofd-onderwijzer ; heeft steeds hier verbleven ;
 V. van Middelburg, M. van hier ; familie afkomstig uit Frankrijk ; spreekt thuis gezuiverd dialect, bui tens-
 huis beschaafd Nederlandsch.

2. Bervaes, M.-A.-A. ; 21 j. ; hier geboren ; onderwijzer ; heeft steeds hier verbleven, behalve 4 jaar,
 die hij in 's-Hertogenbosch doorbracht ; V. van Nijmegen ; M. van Oefelt ; spreekt als 1, beschaafd dialect-
 tisch.